

по-нататъшнитѣ дѣйствия на тия съюзници, но това което е за насъ важно, то е че тѣ ще сж били въ сношение съ българското население отсамъ Балкана и ще сж разчитали на нѣкаква Балканска помощъ. Мѣгяво прѣдаденитѣ Спиридонови свѣдѣния за турски походъ срѣщу събралитѣ се българи отъ разни краища при „Къзалашкоє“, вѣроятно ще иматъ нѣкаква свѣрзка съ тия заддунавски походи и съ турскитѣ срѣщу тѣхъ дѣйствия. Младиятъ кралъ Владиславъ, въпрѣки зловѣщитѣ прѣдсказания на една българска гледачка Сикуза, е вървѣлъ край сѣвернитѣ склонове на Балкана и ударва за Варна, откъдѣто пѣкъ, по думитѣ на Саадединъ, щѣлъ да иде въ Ц-дъ да се жени за дъщерята на императора. Мурадъ II съ силна войска, прѣминава прѣзъ югоизточна България, нагазва балканскитѣ проходи и слѣдъ единъ ужасенъ бой сломява християнитѣ. Часть отъ тѣхъ, избавени отъ кървавото поле при Варна, намиратъ спасение между Шуменъ и Айтось, прибрани отъ мѣстнитѣ българи. Съгласно Кантемиръ, тѣ сж избѣгали въ Ченге Балканъ, подъ който се разбиралъ Балкана между Шуменъ и Айтось <sup>1)</sup>. Мурадъ II, който трѣба да се счита за най-даровития турски побѣдителъ, умира въ 1451 год., а приемникътъ му Мухамедъ II, съ прѣвземането на Ц-дъ, туря нова ера въ историята (1453 г.)<sup>2)</sup>.

---

<sup>1)</sup> Владиславъ е билъ посѣченъ отъ еничерина Хизръ, отъ сръбски произходъ. Главата му е била турена въ медъ за да не се разложи и занесена въ Бруса, дѣто забита на копие и разнасяна за показъ, е послужила отъ сетнѣ за ваза. (Ср. тоя тюркски обичай и съ случая между Крума и Никифора). Можемъ си прѣдстави какво е било положението на християнитѣ подъ турски рѣцѣ слѣдъ тая ужасна и прѣдизвикателна побѣда. Сѣчта при Никополъ въ 1396 и тая тукъ въ 1444 все срѣщу западни и съюзни сили, сж били достатъчни да обезкуражатъ окончателно християнското население въ п-ва отъ къмъ всѣка надежда за чужда помощъ или опитъ за възтане.

<sup>2)</sup> Като встѣпление на страшната обсада, началникътъ на войскитѣ, които сж придружавали гиганския турски топъ, Караджа-бей, е ударилъ край Черно море и прѣвзема васалнитѣ до тогасъ крайморски градове, между които Месемврия и Анхиало. Топътъ потегля отъ Одринъ съ 50 чифта биволи и стига въ Ц-дъ слѣдъ 2 мѣсеца! Съ падането на Ц-дъ се изличаватъ и послѣднитѣ слѣди отъ византийската империя. Послѣднитѣ ѳ императори, още по-жалки отъ българскитѣ царе и царчета, бѣха станали прѣдъ турцитѣ и Европа прѣдметъ на